

FRAMTIDENS NACKA

Kommunalt handlingsprogram för Nacka

2022-2026

SOCIALDEMOKRATERNA NACKA

Innehållsförteckning

<u>INLEDNING .....</u>	<u>3</u>
<u>ARBETE, TILLVÄXT OCH INTEGRATION .....</u>	<u>4</u>
<u>TRYGGHET .....</u>	<u>6</u>
<u>SOCIALT OMHÄNDERTAGANDE .....</u>	<u>7</u>
<u>UTBILDNING .....</u>	<u>8</u>
<u>IDROTT OCH FRITID .....</u>	<u>11</u>
<u>KULTUR .....</u>	<u>13</u>
<u>ÄLDRE.....</u>	<u>14</u>
<u>STADSBYGGNAD .....</u>	<u>17</u>
<u>TRAFIK OCH FRAMKOMLIGHET.....</u>	<u>18</u>
<u>KOLLEKTIVTRAFIK .....</u>	<u>19</u>
<u>KLIMAT, MILJÖ OCH HÅLLBARHET .....</u>	<u>20</u>

Inledning

Människans frigörelse är socialdemokratins mål. Vårt socialdemokratiska samhällsbygge grundar sig i jämlikhet och jämställdhet, där alla människor lever i frihet med makt över sina liv och tar gemensamt ansvar för utvecklingen av samhället. Alla invånare i Nacka ska känna sig trygga och ha möjlighet att utvecklas efter sin förmåga.

Vårt välfärdssamhälle bygger på värderingar om alla människors lika värde, där utveckling och framsteg stärker samhällsgemenskapen. Våra gemensamma framgångar uppnås genom en politik som nyttjar hela den mänskliga potential som finns i Nacka och Sverige. Vårt välfärdssamhälle är ett solidariskt och fritt samhälle som ger alla människor möjlighet till utveckling.

Demokrati bygger på friheter och det innebär att vi måste vara beredda på, och ha en plan med åtgärder, om sådana friheter missbrukas. Under många år har högerpopulistiska och högerextrema krafter mobiliserat och skaffat inflytande i Europa. Ibland med hjälp av demokratiska medel - men alltid med antidemokratiska avsikter. Vi kommer alltid stå upp emot extremism och värna den liberala demokratin.

Möjligheten för varje person att söka den skola, det äldreboende eller annan omsorg den vill utnyttja är central för oss. Det kräver en hållbar finansieringsmodell som ger alla kommunala verksamheter lika goda förutsättningar som privata baserat på det ansvarsområde man har. Kommunen ska ställa tydliga krav på verksamheterna, även de med privat huvudman. Nackabornas tillgång till välfärd med hög kvalitet måste alltid vara överordnad enskilda företags vinstkrav.

Klimatfrågan är en av vår tids allra viktigaste frågor, och vi måste agera snabbt och resolut för att bekämpa klimatförändringarna. Nacka måste vara en kommun i framkant som vågar gå före med egna åtgärder och driver på andra i att få ner utsläppen. Hela kommunens verksamhet måste så långt det är möjligt väga in klimateffekterna av de beslut som fattas.

Barnrättsperspektivet ska genomsyra alla Nackas verksamheter; från utbildningsverksamhet och socialtjänst till kultur- och fritidsverksamhet, stadsbyggnad och trafik. FN:s barnkonvention är sedan 2020 svensk lag, och vi behöver på olika sätt stärka kunskapen om barns rättigheter i Nackas verksamheter. Barnens trygghet måste prioriteras högt genom förebyggande insatser.

Vi vill sätta invånarna och deras behov i centrum i kommunens verksamheter. Vi Socialdemokrater i Nacka skall klart och tydligt arbeta för att Lagen Om Valfrihet snarast möjligt upphör att tillämpas. Att arbeta för att upphandlade välfärdsverksamheter enligt Lagen om offentlig upphandling återgår i kommunal verksamhet så snart avtalen går ut. Att nya välfärdsverksamheter ska drivas i kommunal regi.

Att alltid undersöka möjligheten av att driftsformen av till exempel skola kan vara i form av "kommunal friskola" eller inom äldreboende/särskilt boende självständig styrd intraprenad exempelvis enligt Skönmo-modellen i kommunal regi. Vi uppmuntrar personal att driva kooperativa driftsformer som ger personalen påverkan och inflytande.

Driften av kommunens verksamheter ska i huvudsak finansieras gemensamt via skattsedel. En stark och välfinansierad välfärd ger fler människor möjligheten att leva ett bra liv. Därför går välfärdssatsningar före skattesänkningar. Tillskott till kommunens kassa ska användas för att utveckla välfärden, stimulera bostadsbyggande, etablera moderna verksamhetslokaler och utveckla infrastrukturen. Vi tar avstånd ifrån lättvindig försäljning av kommunens egendom, såsom verksamhetslokaler, strategiskt viktig mark och andra tillgångar.

Arbete, tillväxt och integration

Välfärd för alla och en jämn inkomstfördelning bidrar till tillväxt och ekonomisk expansion.

Att ha ett arbete att gå till är av stort värde för individen och stärker samhällsgemenskapen. Nacka ska ligga i framkant när det gäller att ha människor i arbete och erbjuda en god arbetsmiljö.

Kommunen som arbetsgivare

Nacka kan på olika sätt underlätta för fler arbetstillfällen i kommunen och erbjuda en attraktiv arbetsmiljö. Arbetsplatserna ska vara jämlika och jämställda. Det är en vinst för hela samhället. Kommunen ska som arbetsgivare arbeta aktivt för att motverka sexuella trakasserier och övergrepp. Med en tätare dialog mellan kommunens politiker och de olika professionerna kan de anställdas villkor förbättras för att säkra kvaliteten i den kommunala verksamheten och tillgången på kompetens.

Vi kommer att arbeta för att rätten till heltid ska bli norm i kommunen via kollektivavtal, för att osäkra anställningsformer och delade turer avskaffas samt för att inhyrda konsulttimmar via bemanningsföretag minimeras. Dessa krav ska också gälla vid upphandling av utförare.

Vi vill se till att det finns bostäder med olika upplåtelseform i kommunen. Det är bra för alla invånare, både nuvarande och kommande. Fler hyresrätter i Nacka kan ge kommunen som arbetsgivare större chans att rekrytera rätt kompetenser, men också underlätta för företagare och därmed skapa fler arbetstillfällen i Nacka.

Jobben skapas i de små och medelstora företagen

Jobb skapas i de små och medelstora företagen. Olika insatser behövs för att underlätta för sådana företag att etablera sig i Nacka. Vi vill bygga vidare på Nackas goda förutsättningar. Här finns utrymme att expandera så att Nacka kan bli en viktig motor för innovation i regionen. Det kan till exempel handla om att underlätta kontakter med kommunen i frågor om tillgång till kontorslokaler och välutbildad arbetskraft eller om att minska företagens administrativa börda.

Feriearbete – en väg till framgång i livet

Feriearbete för ungdomar är viktigt för att rusta dem inför det framtida arbetslivet och ge dem viktiga erfarenheter. Därför vill vi utöka kommunens satsning på feriejobb och under perioden införa en sommarjobbgaranti för ungdomar upp till 18 år.

Integration

Att ha ett arbete med egen försörjning är viktigt för integrationen. Genom egen försörjning ökar människors frihet. Genom skatten bidrar invånarna gemensamt till välfärden. Genom kollegorna kan man lära sig språket, vilket är en förutsättning för bra integration. Vi vill kombinera goda förutsättningar med olika insatser för att öka möjligheterna att få ett arbete och integreras i samhället.

Vi har länge tagit för lätt på integrationsproblemen. Nacka ska ta sitt ansvar både för människor som flytt för sina liv och för att etablera våra nya kommuninvånare i utbildning och arbete. På samma sätt ska vi ställa krav på att både Nacka och andra svenska kommuner ska bidra till ett gemensamt gott flyktingmottagande. I grunden handlar det om att bidra till en lyckad integration genom att ge de nyanlända rätt förutsättningar.

För att förbättra integrationen vill vi införa samhällsorientering från dag ett som en del av flyktingmottagandet. Samhällsorienteringen måste vara tydlig i fråga om de lagar och regler som gäller samt utökas till att också omfatta frågor som jämställdhet, barnkonventionen, sex- och samlevnadsundervisning, men också om villkor och rättigheter på arbetsmarknaden.

Socialdemokraterna vill en särskild insats för kvinnor som kommit hit som flyktingar. Den ska innehålla att lära sig svenska, vilka samhällsliga rättigheter och skyldigheter var och en har och leda till bättre möjligheter att komma ut i arbetslivet. Exempelvis genom att en individuell plan upprättas med ett helhetsperspektiv, där myndigheter och olika delar av kommunen samverkar.

Vi bör också ge de nyanlända som hamnar i Nacka möjlighet att utvecklas här. Det kan handla om att ge ensamkommande ungdomar möjlighet att studera klart på gymnasiet även när de uppnått myndighetsålder eller att låta familjer bo kvar i genomgångsbostäder längre än de lagstadgade två åren.

Sammanhållet arbetscentrum

Att få fler i arbete har alltid varit ett viktigt mål för socialdemokratin. Möjligheten till egen försörjning är något som gynnar såväl den enskilde som samhällsekonomin i stort. Det är därför viktigt att alla kan komma in på arbetsmarknaden och att de som söker arbete får rätt stöd. I stället för ett ineffektivt system med privata jobbcoacher vill vi starta ett sammanhållet arbetscentrum som fokuserar på att öka anställningsbarheten hos de grupper som prioriteras lägre av arbetsförmedlingen.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Öka Nacka kommuns attraktionskraft som arbetsgivare
- Införa rätt till heltid som norm i kommunalt finansierad verksamhet
- Skapa bättre förutsättningar för småföretagen
- Införa sommarjobbgaranti för alla unga mellan 16 och 18 år
- Införa samhällsorientering från dag ett som en del av flyktingmottagandet
- Förstärka samhällsorienteringen med de lagar och regler som gäller jämställdhet, barnkonventionen och sex- och samlevnadsundervisning liksom villkor i arbetslivet

- Ge ensamkommande ungdomar över 18 år förutsättningar för att kunna gå klart gymnasiet i Nacka
- Inrätta ett sammanhållet arbetscentrum för att få fler i arbete

Trygghet

Alla Nackabor ska känna sig trygga. Nacka behöver bekämpa orsakerna till brottsligheten, och det förebyggande arbetet måste prioriteras. Bostadsområden och platser där människor rör sig ska vara trygga.

Förebyggande åtgärder

Vi anser att polisens närvaro lokalt måste öka, men det är inte den enda lösningen. Nacka behöver jobba med både direkta åtgärder och långsiktiga lösningar. Ibland kan det vara befogat med åtgärder som ordningsvakter och övervakningskameror på vissa ställen, men det är framför allt det förebyggande arbetet som behöver utvecklas. Att också se till att belysningen fungerar, att stadsplaneringen utformas för att skapa trygga miljöer, att barn och ungdomar klarar skolan och har saker att göra på sin fritid är minst lika viktiga åtgärder för att skapa ett tryggt samhälle.

Stävja och motverka gängkriminalitet

För att stävja och motverka gängkriminalitet måste strukturer för samarbete mellan socialtjänst och polis finnas och institutionaliseras. Vi vill verka för ökade resurser till SSPF, samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid. Kommunen måste vara beredd att anpassa sin organisation för att bekämpa brotten och dess orsaker, ett led i detta kan vara att bygga upp nämndöverskridande enheter för att öka samverkan kring dessa frågor.

Mer trygghetsåtgärder

Vi vill, utöver att bekämpa brott, också bekämpa bakomliggande orsaker till brotten. Det är viktigt att förebyggande åtgärder bygger på evidens. Vi vill öka resurserna till socialtjänsten och långsiktiga satsningar som Polarna och Nattvandrarerna samt införa fältassistenter med myndighetsansvar, utbildade för att skapa trygghet och förebygga brott.

Lika viktiga är satsningar på föreningslivet som kan erbjuda goda mötesplatser och öka gemenskapen, fritidsgårdar med öppettider och innehåll som ger plats för ungdomar att mötas och ha en bra fritid. Det finns en avsaknad av en verksamhet likt den som Tjejcompaniet tidigare bedrev, och vi vill att en sådan verksamhet ska startas igen med trygg finansiering via kommunen. Vi vill också stärka föreningslivets förebyggande arbete kring alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT).

Den ökade digitaliseringen i samhället är till största del av godo och bidrar till ökade möjligheter på många områden. Men det finns också risker, såsom ökad brottslighet samt att osunda trender och värderingar riskerar spridas i allt snabbare takt. Det kan handla om bedrägerier, spridning av pornografi och orimliga skönhetsideal bland unga. För att motverka detta och skydda barn och ungdomar vill vi stärka det förebyggande arbetet genom utbildande insatser.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Identifiera de bakomliggande orsakerna till den ökade brottsligheten
- Förebygga våld, missbruk, psykisk ohälsa, våld i nära relationer och brottslig verksamhet
- Öka resurserna till SSPF
- En kommunövergripande handlingsplan tas fram för att förebygga rekrytering in i kriminalitet
- Öka resurserna till långsiktiga satsningar som Polarna, Nattvandrarerna och socialtjänsten
- Införa fältassistenter med myndighetsansvar för att förebygga brott
- Satsa på föreningslivet som erbjuder goda mötesplatser för ökad gemenskap, trygghet och livskvalitet
- Starta en kommunalt finansierad verksamhet riktad till tjejer
- Öka resurserna till stärkt samverkan kring ANDT-frågor
- Stärk det förebyggande arbetet mot spridningen av pornografi bland unga på internet

Socialt omhändertagande

Nackas befolkning ska känna förtroende för socialtjänsten. Nacka växer, och i takt med det ökar behoven av socialtjänstens insatser. Socialtjänsten måste tillförsäkras resurser så att familjer i kris, människor med funktionshinder, otrygga barn och ungdomar, människor med behov av behandling för missbruk och psykisk ohälsa får sina behov tillgodosedda. Samhället har alltid ett ansvar för att ta hand om och skydda dem som har störst behov.

Ge barnen förutsättningar för trygghet

Att tidigt ge barnen förutsättningar för trygghet är viktigt, och genom att förstärka kvalificerade och professionella förebyggande insatser, kan detta lyckas. Det förebyggande arbetet ska bedrivas enligt beprövade metoder och förstärkas genom nära samverkan med engagerade föräldrar, nattvandrare, föreningsliv och andra goda krafter i lokalsamhället.

Forskningsrapporter visar att våld i nära relationer har ökat under pandemin. Det måste följas upp med ökade resurser till kvinnojourerna och ökad tillgång till skyddade boenden. Vi anser att beslutade skadestånd för våld i nära relation inte ska räknas som en tillgång vid ansökan om ekonomiskt bistånd.

Vi ser att familjer i kris måste få snabb och kvalificerad hjälp. När barn, unga och deras familjer har en svår livssituation med våld, missbruk, psykisk ohälsa, våld i nära relationer och/eller brottslig verksamhet måste en väl rustad socialtjänst finnas för att erbjuda behandlingsinsatser, stöd och hjälp. Familjer med barn ska inte vräkas, utan ges förutsättningar till ett tryggt boende. För att klara detta är det viktigt att de socionomer och socialsekreterare som arbetar inom socialtjänsten är tillräckligt många, får relevant kompetensutveckling och har en god arbetsmiljö med rimlig arbetsbelastning och trygga villkor.

Socialdemokraterna vill permanenta Samverkansteamet som arbetar med en framgångsrik metod för att lösa svåra och förgörande vårdnadstvister. Metoden har visat gott resultat

men är idag beroende av statsbidrag. Kommunen måste säkra att medel finns för att fortsätta arbetet med denna metod även framöver.

Inrätta en social investeringsfond i Nacka

Vi vill inrätta en social investeringsfond i kommunen. Den ska underlätta och stimulera gränsöverskridande insatser mellan olika verksamheter, som till exempel socialtjänst och skola, för att förebygga framtida social och ekonomisk utsatthet.

Psykiska ohälsan bland barn och unga

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar ökar, och det är i den gruppen som självmorden blir fler. En hel generation får inte gå och må dåligt utan att samhället reagerar. Varje individ som skadar sig själv är ett stort nederlag för samhället och en katastrof för personen och dennes anhöriga. Vi anser att omsorgsenhetens handlingsplan för självmordsprevention måste utvecklas till att omfatta alla kommunens verksamheter.

Hjälp vid behov

Nacka kommun bör inrätta medborgarkontor för att stötta dem som inte kan ta del av digitaliseringen eller som av andra skäl behöver hjälp med olika typer av myndighetskontakter. Kontoren ska tillhandahålla samhällsinformation och samhällsvägledning, och de ska fungera som en smidig ingång till kommunal men även regional och statlig samhällsservice.

Konsumentvägledning är ytterligare ett område där Nacka kommun har tagit ett steg tillbaka. Det är särskilt viktigt för dem med sämre förutsättningar att utnyttja digitala hjälpmedel. Vi vill återinföra kommunens konsumentvägledning och erbjuda den servicen bland annat på medborgarkontoren.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Stärka kvinnojourerna med ökade resurser
- Tillse att det finns tillgång till skyddade boenden för våldsutsatta
- Säkra goda arbetsvillkor inom socialtjänsten
- Permanenta samverkansteamet för att lösa upp vårdnadstvister
- Inrätta en social investeringsfond i kommunen
- Utveckla en övergripande handlingsplan för suicidprevention
- Inrätta medborgarkontor
- Återinföra kommunens verksamhet för konsumentskydd

Utbildning

Det är av yttersta vikt att varje barn och elev i Nacka ges de bästa möjligheterna att nå sin fulla potential. För att uppnå detta behövs god finansiering och kompetent personal. Därför vill vi satsa på skolpersonalen, så att fler vill jobba i Nackas skolor. Vi anser att bättre arbetsmiljö och bättre kontinuitet bland personalen stärker tryggheten på skolorna för såväl barn och elever som personal.

Skolväsendets finansieringsmodell

För att Nackas förskolor och skolor ska kunna erbjuda varje barn och elev möjlighet att nå kunskapsmålen behövs en rättvis och långsiktigt hållbar finansieringsmodell. Resursbrist i en skola får aldrig vara ett skäl för att hindra barn från att må bra och i framtiden kunna vara med och bidra till samhällets utveckling. För att kunna garantera detta måste skolorna ha tillgång till trygg och stabil finansiering som gör att alla elever får det stöd de behöver och att skolorna kan leva upp till sitt kompensatoriska uppdrag.

Vi vill ge skolorna ökade resurser. Därför föreslår vi ytterligare checkhöjningar såväl i förskola, skola och fritidshem som i Komvux och SFI. Vi vill även göra en stor satsning på Nackas likvärdighetsresurs, för att på sikt kunna utveckla en likvärdighetsgaranti. På så sätt kan elever med behov av särskilt stöd få de anpassningar de behöver.

Men det räcker inte med att bara tillskjuta resurser. Vi måste även se till att resurserna används till rätt saker, nämligen barnens utbildning. Vi vill därför reformera dagens skolpeng och lyfta ut kostnader för exempelvis hyra och administration. Vi vill ha en pedagogisk skolpeng som gör att varje barn får likvärdiga resurser för sin utbildning, i stället för att vara beroende av vilken hyresnivå fastighetsägaren satt upp. För att ytterligare bevaka detta vill vi att alla skolor i kommunen ska upprätta ekonomisk redovisning på enhetsnivå, så att elever och föräldrar kan se vad just deras skola gör med pengarna.

Personalens villkor

Kommunen måste stödja och underlätta det viktiga arbete som lärare och annan personal gör i Nackas skolor. Vi vill löpande kartlägga lärarnas arbetsmiljö för att identifiera utmaningar, så att varje lärare på bästa sätt ska kunna bidra till att eleverna når målen. Vi vill bland annat minska lärarnas administration så att de kan fokusera på att bedriva undervisning. Det gör vi genom att anställa fler lärarassistenter i Nackas kommunala skolor. Vi vill även inrätta en vikariepool, med fastanställda vikarier. På detta sätt får fler lärare en trygg anställning samtidigt som en lärares sjukdom inte behöver innebära inställd lektionstid eller ökad arbetsbelastning för en annan lärare.

Kvalitet för såväl elev som föräldrar

För att uppnå vårt mål om ökad jämlikhet genom att stärka skolans kompensatoriska uppdrag behöver vi börja tidigt. Vi vill ge alla barn möjlighet att utvecklas efter sin förmåga genom att spendera mer tid i förskolan. Även barn till föräldralediga och arbetslösa föräldrar bör erbjudas rätt till heltidsvistelse på förskolan. Med de ökade resurser vi skjuter till vill vi även uppnå minskade barngrupper.

Skolan är mer än bara regelrätt undervisning. Därför behövs en god miljö i och utanför klassrummen. Det är oacceptabelt att förskolor och skolor har brister i lokalerna. Dessutom behöver alla förskolor och skolor ha en god utemiljö med tillräckligt stora skolgårdar som stimulerar och uppmuntrar till rörelse. Det är också viktigt att stödfunktioner som skolbibliotek och elevhälsa finns på plats och har ordentliga resurser.

Den psykiska ohälsan bland unga ökar, och allt fler barn och unga känner stress. Vi vill tillföra resurser för att förebygga detta. Vi anser att skolan tydligare behöver samverka med

andra delar av samhället, exempelvis genom SSPF tillsammans med socialtjänst, polis och fritidsverksamhet.

En viktig del i Nackas skolmodell är att skolorna och professionen hanterar sin verksamhet utan politisk detaljstyrning. Detta är en god utgångspunkt, men de krav som ska styra skolornas arbete måste bli tydligare. Målstyrningen och måluppföljningen måste stärkas så att alla skolor kan uppnå god kvalitet och sträva mot samma mål. Denna uppföljning och utvärdering av skolans resultat måste ske kontinuerligt med en kombination av både kvalitativa och kvantitativa metoder för att identifiera förbättringspotential och tillgodose hög måluppfyllelse.

Satsning på fritidshemmen

Fritidshemmen är idag en resurs som inte utnyttjas i tillräcklig utsträckning för att utveckla undervisningen. Deras verksamhet bör breddas för att ge stöd åt alla barn i Nackas skolor. Vi vill att fritids ska ha ett kompensatoriskt uppdrag, där de barn som behöver det kan få hjälp med läxor under professionell ledning. Verksamheten bör bli mer kvalitativ med exempelvis lek och kultur eller undervisning i olika färdigheter utanför schemat.

Vuxenutbildning

Arbetsmarknaden blir alltmer komplex, och allt talar för att den utvecklingen kommer att fortsätta framöver. Det ställer krav på såväl unga som äldre att ständigt uppdatera och utveckla sina kunskaper och färdigheter. Nacka behöver en stark vuxenutbildning som möjliggör detta. Därför vill vi utöka kommunens Komvuxverksamhet och möjliggöra livslångt lärande för alla. Verksamheten måste vara lättillgänglig och erbjuda olika alternativ för den som vill utveckla sina kunskaper.

Att kunna det svenska språket är en nyckel för att komma in på arbetsmarknaden. Därför är SFI, svenska för invandrare, en annan viktig utbildningsinsats där nya invånare får möjlighet att erövra denna nyckel. Nacka behöver stärka och utveckla sin SFI-verksamhet så att fler får bättre förutsättningar att i framtiden ta de arbeten som erbjuds och vara med och bidra till samhället. Vi vill dessutom att kommunen startar en SFI-verksamhet i egen regi som ett komplement till de privata aktörerna.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Öka resurserna till skolan genom checkhöjningar
- Stärka likvärdighetsresursen och utveckla en likvärdighetsgaranti
- Införa en pedagogisk skolpeng
- Införa krav på att offentligt finansierad skolverksamhet ska lämna ekonomisk redovisning på enhetsnivå
- Kartlägga arbetsmiljön för Nackas lärare
- Anställa fler lärarassistenter i skolorna
- Inrätta en kommunal vikariepool
- Minska barngrupperna i förskolan
- Ge alla barn rätt till heltid i förskolan
- Skapa stimulerande och hälsosamma miljöer både i skolan och på skolgårdar

- Verka för att det ska finnas elevhälsoteam tillgängliga på skolorna
- Se över målstyrningen och förbättra måluppföljningen för att alla skolor ska hålla god kvalitet och verka mot samma mål
- Satsa på fritidshemmen
- Öka utbudet i kommunens Komvuxverksamhet
- Införa ett kommunalt alternativ inom SFI

Idrott och fritid

Vi ser ökade anslag till fritid som en investering i framtiden, en investering som skapar både livskvalitet och trygghet. Idrotten får inte komma i kläm när Nacka växer. Föreningslivet ska växa tillsammans med Nacka, och det är viktigt att fritidsanläggningar och idrottsytor planeras in och byggs i takt med att befolkningen växer. Alla barn och vuxna ska ha jämlika möjligheter till ett aktivt fritidsliv i både organiserade och spontana aktiviteter. Möjligheter till en aktiv fritid gynnar också både folkhälsan och integrationen.

Närhet till Idrott

Vi vill att alla Nackabor ska ha tillgång till idrott och andra fritidsaktiviteter. Det kräver inte minst stora satsningar på olika typer av idrottsytor. För att föreningslivet ska leva i hela Nacka behövs medveten stadsplanering. De kommande åren kommer de centrala delarna i Nacka att expandera kraftigt med hög inflyttning och nya bostäder. Det ställer också krav på att det byggs tillräckligt med idrottsanläggningar och samlingslokaler samt att nya anläggningar ska vara färdiga innan gamla rivs.

Kommunen ska vara lyhörd för föreningarnas behov och initiativ. Föreningarna ska bjudas in till återkommande samråd och ha möjlighet att påverka stadsplanering och andra för föreningarna viktiga beslut. Som ett led i detta vill vi inrätta ett idrottsråd, som kan bli ett naturligt forum för föreningarna när de vill lyfta svårigheter eller framföra egna förslag.

Vi ser att det ska finnas lättillgängliga, fullgoda och fullstora ytor för idrotts- och fritidsverksamhet även efter förtätning av bebyggelsen och att resurser ska avsättas för att erbjuda jämlika och jämställda villkor inom Nackas fritids- och idrottsliv.

Alla ska ha råd

Ingen ska av ekonomiska skäl behöva avstå från att delta i fritidsaktiviteter. Därför måste det i alla stadsdelar finnas lokaler som föreningarna har råd att hyra. Kommunen bör erbjuda föreningslivet lokaler med subventionerad hyra. Vi vill även göra det möjligt för föreningslivet att kunna använda Nacka kommuns lokaler under kvällar och helger.

Vi bör också bevaka att kommunen erbjuder aktiviteter som passar alla, oavsett ålder, fysiska och ekonomiska förutsättningar, möjlighet till fritidsaktiviteter och idrott. Vi vill inrätta en fritidsbank där Nackabor kostnadsfritt kan låna idrottsutrustning.

Idrottssatsningar

Vi vill ge fler möjligheten att delta i idrotter som ökar i intresse, och vi vill göra det möjligt för fler Nackabor att kunna utöva dessa sporter.

I Nacka finns flera framgångsrika idrottsföreningar. För att stärka dessa bör fler skolor i kommunen ges möjlighet att kunna erbjuda utbildning med idrottsinriktning, till exempel i handboll, ishockey eller fotboll. Därtill vill vi verka för att föreningar ska stimuleras när de gör konsekventa breddsatsningar som motverkar trenden till minskande idrottande.

Spontanidrott och lek

Vi vill skapa möjligheter att spontant kunna delta i idrotts- och fritidsverksamhet i närmiljön. Vi vill se fritidsanläggningar och lekplatser nära skolor och bostadskvarter och med tillgång till goda kommunikationer.

Parklek är ett annat förslag som kan inspirera till spontan lek och rörelse. Därför vill vi utreda möjligheten att införa parklek i några utvalda parker.

Satsa på Nackas fritidsgårdar

Fritidsgårdarna fyller en viktig social funktion, i första hand för ungdomar mellan 13 och 18 år. De ska finnas där barnen och ungdomarna bor, ha generösa öppettider och vara öppna då behoven är som störst, vilket kan variera mellan olika fritidsgårdar.

Miljö och hållbarhet inom idrott och fritid

Expansionen ska ske på ett hållbart sätt när Nacka växer och fler ytor behövs för idrott och fritid. Att belägga planer med konstgräs ökar användningen, vilket är positivt. Men idag används ofta mikroplast i själva konstgräset. Vi vill säkerställa att kommunen använder miljövänliga alternativ i alla konstgräsplaner. Vi kräver att miljöhänsyn tas vid nybyggnation och drift av anläggningar. Ett exempel kan vara att ordna värmeväxling mellan ishall och bollhall.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Stötta idrotts- och föreningslivet i dess integrationsarbete
- Bygga fler fritids- och idrottsytor, inte minst i centrala lägen
- Säkerställa att nya idrottsanläggningar är etablerade innan gamla rivs
- Inrätta ett idrottsråd
- Erbjuder fritidsaktiviteter som alla har råd att delta i
- Föreningslivet ska kunna använda Nacka kommuns anläggningar under kvällar och helger
- Starta en fritidsbank i kommunen
- Stärk möjligheterna att delta i växande sporter i kommunen
- Ge fler skolor möjligheten att erbjuda idrottsinriktning
- Möjliggöra mer spontanidrott och lek nära skolor och bostadsområden
- Utreda möjligheten att införa bemannad parklek på utvalda platser i Nacka
- Ge fritidsgårdarna möjlighet att erbjuda generösare öppettider utifrån lokala behov
- Säkerställa att nya planer med konstgräsbeläggning blir miljövänliga

Kultur

Kultur är ett viktigt kitt för att stärka demokratin och ge alla medborgare möjlighet att utvecklas. Tillgången till kultur berikar både individen och samhället. Inte minst är det viktigt att göra kulturverksamhet tillgänglig för barn och unga.

Kultur för alla

Kulturen ska finnas där människor bor. Därför vill vi se fler lokaler som kulturknutar, Folkets Hus eller allaktivitetshus ute i bostadsområdena. Det ska vara lokaler som kan användas av de boende själva eller av kultur- och fritidsföreningar.

Vi vill ställa krav på att en procent av exploateringskostnaden, när Nacka växer och bygger, ska gå till konstnärlig utsmyckning. Det är en investering i Nackas attraktionskraft, på samma sätt som dagens uppskattade blomplanteringar.

Lokaler

Vi vill ge kommunens barn- och ungdomsverksamhet, ideella föreningar samt kulturaktiva Nackabor och konstnärer tillgång till lokaler till rimligt pris. Lokalerna ska vara tillgängliga även under sommaren och skolloven. För att säkra ökad tillgång till lokaler på ett hållbart sätt vill vi att fler av kommunens lokaler ska kunna användas för musikskola, kulturkurser och annan kulturutövning.

Stöd till pensionärsorganisationerna

Pensionärsorganisationerna bjuder ofta på aktiviteter som bokcirklar, studie- och museibesök, musikunderhållning och kurser av olika slag. Vi vill väsentligt öka stödet till dem, så att de kan bryta människors ensamhet och bidra till en rikare vardag.

Bredda bibliotekens utbud

Biblioteken är en viktig del av demokratin. De gör det möjligt för alla att ta del av olika slags litteratur och även andra medier. Kommunens bibliotek är idag viktiga mötesplatser för Nackaborna. Där får de tillgång till samhällsinformation och ett brett utbud av litteratur som lockar till läsande och läsoplevelser. Därför är det viktigt att biblioteken drivs av kommunen och inte av privata intressenter.

Vi vill se till att Nackas bibliotek snarast återgår i kommunal regi för att säkerställa att de kan fullfölja det bildnings- och demokratiuppdrag som enligt lag åvilar biblioteken. Inte minst kan biblioteken på ett aktivt sätt se till att barn och ungdomar får tillgång till språket genom att både läsa och skriva.

Vi vill se att biblioteken har en bra samverkan med skolorna.

Framtidens kulturbibliotek ska kunna låna ut läsplattor samt erbjuda nätbaserade lån av film, musik och litteratur, men även digital streaming av opera, teater och konserter. Nackaborna ska också ha möjlighet att göra långtidslån ur kommunens konstsamling.

Vi vill utreda om biblioteken kan utveckla digitalitet, en plats dit medborgare kan komma för att få hjälp med teknik. Detta blir allt viktigare i vår alltmer digitaliserad värld, där kunskapen om teknik behöver öka.

Kulturskolan och det fria kulturlivet

I Nacka ska ingen av ekonomiska skäl behöva avstå från att delta i kulturskolans aktiviteter. Kulturskolan ska vara tillgänglig, vare sig det gäller bred eller smal verksamhet. Höga avgifter får inte vara ett hinder för barn och ungdomar som vill ta del av musik eller teater. I ett första steg vill Socialdemokraterna sänka avgifterna i kulturskolan för barn och ungdomar, för att så småningom erbjuda verksamheten avgiftsfritt.

Kommunen ska föregå med gott exempel och betala för det arbete som kulturarbetare utför och dessutom erbjuda fördjupad branschkunskap för de elever som satsar på ett yrke inom sitt kulturområde.

Folkbildning

Genom studiecirklar, kulturarrangemang, föreläsningar, debatter och uppsökande verksamhet skapar studieförbunden förutsättningar för att befästa och utveckla demokratin i vårt samhälle. Nacka kommun ska stärka, bredda och förankra folkbildningens roll genom studieförbunden och föreningslivet i stort.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Få på plats fler kulturlokaler, såsom kulturknutar, Folkets Hus eller allaktivitetshus, nära bostadsområden
- Ställa krav på att en procent av byggkostnader inom kommunen ska gå till konstnärlig utsmyckning
- Sänka avgifterna för kultur- och möteslokaler
- Göra fler lokaler tillgängliga för musikskola, kulturkurser och det fria kulturlivet
- Öka stödet till pensionärsorganisationer för att arrangera kulturaktiviteter
- Kommunens bibliotek ska bedrivas i kommunal regi
- Utveckla bibliotekens roll som bildningsbärare genom lässatsning och samverkan med skolorna
- Göra det möjligt för medborgare att långtidslåna konst ur kommunens konstsamling
- Utredda möjligheten att bredda bibliotekens verksamhet till att omfatta digitala tjänster
- Möjliggöra för fler att delta i kulturverksamhet genom att hålla nere avgifterna i kulturskolan för att på sikt ha en avgiftsfri Kulturskola för barn och ungdomar
- Stärka folkbildningen genom att, bland annat, stödja bildningsförbunden

Äldre

Även när vi blir äldre fortsätter vi att vara individer, med egna önskemål och behov som ser olika ut för olika personer. Vi vill ge alla äldre Nackabor goda livsvillkor och se till att alla oavsett ålder får en meningsfull vardag.

Boende för äldre

Förutom vård- och omsorgsboenden, som krävs när vårdbehovet är stort, måste det finnas andra bostäder för dem som är äldre. Det måste byggas hyresrätter som går att efterfråga om den gamla bostaden inte är funktionell, om villan är för stor eller flerbostadshuset

saknar hiss. Dessa hyresrätter måste ha en rimlig hyra, som de som lever på sin pension har råd med.

Vi anser även att man bör utreda möjligheterna till ett kommunalt trygghetsboende. Ett sådant boende är ett bra alternativ när man som äldre önskar begränsad omvårdnad och goda möjligheter till sociala aktiviteter, samtidigt som man vill ha en fullvärdig egen bostad med full integritet och självständighet. Vi vill även utreda ett nytt boendeanternativ, där både äldre och yngre bor, och där det finns ett utbud av gemensamma aktiviteter och gemensam service, exempelvis gemensam matservice/matsal, till gagn för både unga, barnfamiljer och äldre.

Vi vill att kommunen ska kunna erbjuda boenden som drivs i kommunal regi och att de boenden som byggs är integrerade i Nackas olika centrum. Detta gör det enklare för de boende att sköta ärenden, träffa vänner och bekanta och ha nära till sjukvård och annan service.

Stärk äldreomsorgen genom personalen

En av nycklarna till att ge äldre invånare en meningsfull vardag och det stöd de behöver är bra personal inom omsorgen. Det är vår uppgift som politiker att ge personalen rätt förutsättningar för att fortsätta sitt viktiga arbete. Som ett led i detta vill vi, utöver att tillskjuta resurser för att ge de anställda fler kollegor, avskaffa delade turer inom äldreomsorgen och även här erbjuda rätt till heltid.

Det är viktigt att personalen har den kompetens som krävs för att på bästa sätt ta hand om Nackas äldre. Därför vill vi höja kompetenskraven inom äldreomsorgen och är beredda att tillskjuta resurser för att uppnå det. Det är nödvändigt att personalen och brukarna kan kommunicera, och därför vill vi prioritera språkkunskaper.

Motverka ensamhet och psykisk ohälsa

Vi vill motverka ensamhet och psykisk ohälsa hos äldre. I Nacka ska det vara enkelt för alla att hitta relationella sammanhang som är meningsfulla. Vi vill göra det möjligt för äldre att känna samhörighet och i en positiv bemärkelse vara medverkande. Vi vill att deras erfarenheter och engagemang ska tas till vara genom att utveckla mötesplatser mellan äldre och yngre.

Social verksamhet ska erbjudas för att öka möjligheten till ett hälsosamt och friskt liv. Vi vill att det ska finnas många olika former av verksamhet. Det kräver bland annat att pensionärsorganisationerna får ett gott ekonomiskt stöd från Nacka kommun.

Fysisk aktivitet har visat sig kunna motverka lättare depression och ångest. Därför bör extra fokus läggas på att erbjuda olika fysiska gruppaktiviteter som dans, gympa och vandringar.

För att motverka ensamhet hos äldre bör Nacka kommun genomföra en "ensamhets- och behovsscreening". Genom detta uppsökande arbete kan fler äldre nås av kommunen och ta del av pensionärsorganisationernas utbud och insatser, vilket kan förebygga isolering och ohälsa. Vi vill se över möjligheten att bereda fler platser på kommunens särskilda boenden för att motverka den utbredda ensamheten bland äldre. Vi anser att upplevd ensamhet ska ses som ett starkt skäl till att bevilja en äldre person plats i särskilt boende.

Ett viktigt ämne att ta upp med varje äldre person i samband med ett "screeningsamtal" är vikten av att förebygga fallolyckor. Att undvika sådana olyckor har ett mycket stort värde för den enskilde, eftersom olyckorna ofta medför lång rehabilitering och ohälsa. Vi vill se en kommunal nollvision för fallolyckor.

Öka valfriheten i hemtjänsten

Valfriheten och flexibiliteten i tid och insats behöver öka inom hemtjänsten, och den hemtjänst som erbjuds ska gå att lita på. För att underlätta för en äldre person att bo kvar i sitt ordinarie boende måste processen med att ansöka om bostadsanpassning förenklas. Vi vill även att alla äldre ska ha en fast omsorgskontakt som ökar möjligheten till delaktighet och trygghet. Hemtjänstpersonalen ska också ha tid till samtal och samvaro med de äldre.

Förutom sina vanliga arbetsuppgifter ska hemtjänstpersonalen ges möjlighet att aktivt stödja de äldre i att behålla sin självständighet. Detta till exempel genom att kunna lära och instruera de äldre att använda digitala hjälpmedel eller att inspirera till att hitta det utbud av aktiviteter som finns inom kommunen.

De äldre som har hemtjänst måste få större inflytande över både tider och innehåll. Vi vill också, i sann valfrihetsanda, återinföra hemtjänst i kommunal regi.

Vård och omsorg – medicinska insatser

Att ha behov av såväl vård och omsorg som medicinska insatser gör en människa mycket sårbar och beroende av andra människor. Kommunens äldreomsorg måste organiseras och genomföras i nära samverkan med de insatser som ges av regionen, såsom läkarvård, medicinförskrivningar, kortare eller längre vistelser på sjukhus och återflytt hem med hemtjänst eller till vård och omsorgsboende. Denna kedja av insatser måste vara förutsägbar, välplanerad och trygg för den äldre. Kommunens medicinska kompetens bör stärkas. Det bör säkerställas att det vid allvarlig sjukdom eller skada alltid är en läkare fysiskt närvarande för att ställa diagnos.

Teknik i omsorgen

Socialdemokraterna bejakar den tekniska utvecklingen inom hemtjänsten men vill poängtera att den måste användas på den enskildes villkor. Digitalisering är inte främst en besparingspotential utan ett sätt att öka livskvaliteten för brukarna och frigöra resurser till förbättrad omsorg.

Ett olyckligt exempel är tidmätningen inom hemtjänsten som, förutom fördyringar vid införandet, har medfört en stel version av 50-talets stämpelklocka. En digitaliserad arbetsmetod ska rimligtvis säkra korrekt tidsåtgång och förhindra fusk samtidigt som den ökar flexibiliteten för brukaren – inte tvärtom.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Bygga äldreboenden i centrala lägen och se till att byggande av bostäder för äldre finns med i den kommunala planeringen
- Se till att de boenden som byggs har rimlig hyra så att de äldre har råd att bo där
- Utredda och initiera uppförande av ett kommunalt trygghetsboende
- Avskaffa delade turer inom äldreomsorgen

- Arbeta för att motverka ensamhet och psykisk ohälsa bland äldre
- Utveckla tillgången till social verksamhet som erbjuds för äldre
- Utveckla metoder för att följa risker för äldre och underlätta adekvata åtgärder
- Väsentligt öka stödet till pensionärsorganisationerna
- Äldres upplevda ensamhet ska ses som skäl att bevilja ansökan om särskilt boende.
- Införa en nollvision för fallolyckor
- Införa en fast omsorgskontakt i äldreomsorgen
- Öka valfriheten och flexibiliteten inom hemtjänsten
- Återinföra ett kommunalt alternativ i hemtjänsten
- Stärka den medicinska kompetensen i äldreomsorgen
- Utveckla samverkan kring medicinska insatser
- Utveckla brukarvänliga tekniklösningar inom omsorgen

Stadsbyggnad

Att bygga stad handlar inte bara om att bygga nya hus. Det handlar lika mycket om hur staden och samhället utformas. Samtidigt som ny historia skapas ska den nya bebyggelsen fungera bra tillsammans med den befintliga och i ett större sammanhang. Hänsyn till lokala förutsättningar och berörda synpunkter måste komma in i tidigt skede av planeringen. Varje nytt omvandlingsområde eller större planändringar bör föregås antingen av ett planprogram eller informationsinsatser som inbjuder till dialog.

En stad med livskvalitet

Nacka ska inte bli en sovstad. Möjligheter att ta del av kultur och ha nära till service och butiker, gröna rum och arbete gör bostadsområdena mer levande. Lokaler för samvaro, aktivitetshus för föreningar, fritidsgårdar, förskolor och skolor ska finnas nära. Likaså skolgårdar med säker trafikmiljö, idrottsplaner och ytor för spontanidrott och lek. Infrastrukturen måste byggas ut i samma takt som bostäderna och kollektivtrafiken vara lättillgänglig. För oss är det viktigt att skapa ett levande samhälle som ökar både trygghet och gemenskap.

Det är också viktigt att ta hänsyn till ljusförhållanden och bullernivåer när nya bostadsområden utformas, både för de nya och de befintliga husen.

Social samhällsplanering och markpolitik

Byggande är ett redskap för samhällsförändring och ett viktigt redskap för att förhindra segregation och öka den sociala gemenskapen. Vi ser bostäder som en social rättighet för jämlikhet och jämställdhet. Vi vill ha blandade upplåtelseformer och en markpolitik som utformas så att det är möjligt att även bygga hyresrätter.

Att ha olika upplåtelseformer intill varandra ger en boendemiljö som ökar kontaktytorna mellan olika grupper och bygger gemenskap. Olika upplåtelseformer gör det möjligt för ungdomar och äldre att hitta hem, samtidigt som rekrytering och nyetablering av företag förenklas. Tillgång till bostäder och hyreslägenheter som fler har råd att bo i är en viktig förutsättning för att klara av kompetens- och personalförsörjningen i äldreomsorgen och den sociala omsorgen samt i förskolan och skolan.

Vi vill bedriva en barnvänlig markpolitik och vill se att tillräcklig mark avsätts för utevistelse i markplan redan vid beslut om Start-PM i Kommunstyrelsen. Detta kan även inkludera planering av trädgårdar för äldreboende, lek och grönska för förskolor, skolgårdar och bostadsområden.

Nacka är en av Sveriges mest segregerade kommuner, och detta måste motverkas i samhällsplaneringen. Därför ska jämlikhet och jämställdhet vara en faktor i all samhällsplanering. Det är extra viktigt att inte bygga bort föreningslivet och möjligheterna till öppna och avgiftsfria mötesplatser.

För att skapa sund konkurrens vill vi att kommunen ska vara en del av en aktiv och progressiv bostadsmarknad med ett eget fastighetsbolag. Det kan utformas i samarbete med redan befintliga aktörer eller genom att man vid nybyggnation låter en del lägenheter i andra exploatörers byggprojekt ingå i det kommunala beståndet.

Hela Nacka utvecklas

Vi vill att utbyggnaden planeras och genomförs parallellt med en utveckling av alla kommundelar. Samtidigt som centrala Nacka förtätas måste kraft ägnas även åt andra delar av kommunen. När Nacka växer och förtätas, är det viktigt att ta hänsyn till de boendes synpunkter, vilkas närmiljö påverkas. Närmiljön ska ha god kvalitet med grönska och närhet till kultur-, fritids- och idrottsmöjligheter.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Avsätta plats för utemiljöer med utrymme för lek och grönska
- Möjliggöra för fler icke-kommersialiserade offentliga mötesplatser såsom föreningslokaler, bibliotek och kulturhus
- Utforma ett Nacka med god infrastruktur, där arbetsplatser, bostäder, service och välfärdsverksamheter finns nära varandra för ett levande lokalsamhälle
- Större hänsyn ska tas till ljusförhållanden och bullernivåer vid byggande
- Bygga med varierade upplåtelseformer i bostadsområdena för att minska segregationen
- Bygga fler hyreslägenheter med rimlig hyra som fler kan efterfråga
- Bedriva en barnvänlig markpolitik
- Återinrätta ett kommunalt bostadsbolag
- Nackabornas närmiljö ska ha god kvalitet med grönska och närhet till fritids- och idrottsmöjligheter

Trafik och framkomlighet

Det finns många olika intressenter när det gäller trafik och framkomlighet. Från ett kommunalt perspektiv kan vi agera och påverka, och inte minst ha en stadsutveckling som underlättar för såväl en bra kollektivtrafik som möjlighet till säkra gång- och cykelvägar, inte minst säkra skolvägar.

Kollektivtrafik

Bilåkandet är en av de faktorer som påverkar klimatet negativt. Kollektivtrafiken är en av de viktigaste faktorerna för att bryta det privata bilåkandet, men för att vardagslivet ska fungera och för att det hållbara resandet ska öka behöver det vara enkelt och smidigt att åka kollektivt.

Vi vill verka för utveckling av fler tvärförbindelser och snabbusslinjer som går direkt från en plats till en annan, men också hitta mindre kollektivtrafikslag. Ett exempel kan vara minibussar som kan köra in på mindre vägar i villa-/bostadsområden, vilket underlättar resor med kollektivtrafik och minskar behoven av egen bil.

Vi vill öka resandet med båt. Sjötrafiken är populär men otillräckligt utvecklad. För att fler ska kunna välja sjövägen för sin dagspendling vill vi öka antalet båtlinjer och båthållplatser.

För att underlätta resandet med kollektivtrafiken i allmänhet vill vi se över och öka tillgången till infartsparkeringar. Dessa parkeringar behöver finnas vid knutpunkter för kollektivtrafiken. Det är nödvändigt både för att underlätta pendling och för att minska klimatpåverkan.

Laddstolpar

Vi vill säkerställa att det finns laddstationer för elbilar vid infartsparkeringar, idrottsanläggningar och i bostadsområden. Det är en viktig pusselbit i ett klimatsmart och energieffektivt transportsystem, tillsammans med utbyggnad av kollektivtrafik, bilpooler och cykel för ett mer hållbart resande.

Säkra gång- och cykelstråk

I stadsplaneringen måste vi bygga säkra gång- och cykelstråk. Vi vill öka antalet cykelparkeringar och utöka möjligheterna till låncyklar. Vi vill även se cykelpumpar längs cykelvägarna. Ur trygghetssynpunkt är det viktigt att vi vid dessa gång- och cykelstråk bygger broar och övergångar snarare än tunnlar.

Spårbunden trafik

Den spårbundna trafiken är miljövänlig och hållbar. Bygget av tunnelbana till Nacka centrum pågår, och vi vill att Nacka redan nu ska jobba för en fortsatt sträckning till Orminge centrum via Ektorps centrum/Nacka sjukhus. Vi vill även titta på spårbunden trafik till Älta, exempelvis genom att förlänga Skarpnäckslinjen. Det är viktigt att den spårväg som finns idag, Saltsjöbanan, fortsätter att rustas upp och förbättras med nya moderna vagnar och ökad turtäthet. Dessutom är det viktigt att den i framtiden går hela vägen till Slussen.

Nej till broavgifter

Avgifter för att åka över nya Skurubron är orimligt, och de planerna borde ha stoppats för länge sedan. Socialdemokraterna vill fortsatt verka för att avgifterna slopas. Det är inte rimligt att den enda vägen till andra delar av Nacka och ut i landet, för en stor del av Nackaborna, ska vara avgiftsfinansierad.

Tillgänglighet för alla

Nacka ska vara tillgängligt för alla, även för människor med funktionsvariationer, gående med barnvagn och rullatorer. Därför vill vi se ökade anslag för slyrjörning och höjd ambition

för snöröjning och utjämning av så kallade "potthål". Trottoarer och gångbanor bör tillskapas på fler platser i kommunen där de idag saknas.

Östlig förbindelse

Vi anser att en östlig förbindelse, som knyter samman Södra och Norra länken, ska byggas snarast, då det ger ökade möjligheter till god och snabb kommunikation. Inte minst ska den möjliggöra en utbyggnad av kollektivtrafiken och därmed bidra till grönare transporter.

Nackas vägar

Vi vill på sikt se en gemensam finansiering av alla kommunala gator och vägar i Nacka. Systemet med utdebitering av gatukostnaderna till fastighetsägarna i de så kallade utvecklingsområdena har pågått en längre tid och kan inte ändras från en dag till en annan. Men vi vill uppdraga till förvaltningen att genomföra en konsekvensutredning för en övergång till gemensam finansiering av vägarna.

Vi vill även se att Nackas vägar håller en god standard. Man ska som invånare känna trygghet när man ger sig ut på vägarna, oavsett färdmedel. Vi vill därför se ökade resurser för underhåll av kommunens vägar.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Utveckla tvärförbindelser i Nacka
- Öka antalet båtlinjer och båthållplatser för att fler ska kunna välja sjövägen för sin dagspendling
- Bygga infartsparkeringar för bilar och cyklar i anslutning till kollektivtrafiken
- Förbättra möjligheterna för anslutning till kollektivtrafik
- Se över och utöka antalet laddstationer för elbilar vid infartsparkeringar och andra strategiska platser
- Stärka säkerheten på kommunens gång- och cykelvägar
- Bygga fler cykelparkeringar och öka möjligheterna till låncyklar
- Påbörja arbetet för att få till stånd ett avtal om förlängning av tunnelbanan till Orminge via Ektorps centrum/Nacka sjukhus
- Utredda möjligheterna till spårbunden trafik till Älta
- Genomföra en upprustning av Saltsjöbanan med nya moderna vagnar och ökad turtäthet
- Avskaffa den tilltänkta broavgiften och avgiftsbefria Skurubron
- Öka resurserna för slyröjning, snöröjning och lagning av potthål
- Östlig förbindelse ska byggas snarast
- På sikt verka för en gemensam finansiering av vägarna
- Öka resurserna för vägunderhåll

Klimat, miljö och hållbarhet

Nacka är Stockholmsregionens tredje största kommun och växer i högt tempo. Vi vill att Nacka ska utvecklas på ett sätt som säkrar en hållbar framtid. Vi anser att Nacka ska vara pådrivande i omställningsarbetet i enlighet med Parisavtalet och arbeta för att de globala

hållbarhetsmålen i Agenda 2030 uppnås. Såväl miljöpåverkan som klimatfrågan och dess effekter måste värderas vid allt beslutsfattande och bör implementeras i alla verksamheters målformuleringar.

En nödvändig omställning

Klimatförändringarna är idag en av mänsklighetens största utmaningar. Världen behöver en omställning för att kunna neutralisera utsläppen av växthusgaser, och detta måste präglade samhällsplaneringen.

Nacka behöver ha en kommunal strategi och handlingsplan för att kunna uppnå målen, med konkreta och tidsatta åtgärder. Kommunens egna verksamheter ska ha en koldioxidbudget. Syftet med en sådan är att tydliggöra vilka utmaningar kommunen står inför och hur vi kan uppnå målen. Bland annat kan den visa vilka utsläpp kommunen har och hur mycket utsläppen måste minska. Begreppen expansiv kommun och ständig tillväxt behöver definieras vad som avses ur ett hållbarhetsperspektiv.

Vi anser att det omgående behöver inrättas en enhet med mandat att driva processen för att uppnå kommunens del av Parisavtalet och Agenda 2030.

Stärk den biologiska mångfalden

Våtmarker är ett viktigt inslag för den biologiska mångfalden, och de ska så långt det är möjligt värnas och utvecklas. Andra viktiga områden för den biologiska mångfalden är trädgårdsodlingar med varierande växtlighet till nytta för djurlivet, inte minst för pollinerare.

För att gynna den biologiska mångfalden behövs fler åtgärder. Till exempel bör koloniområden anläggas, och villa- och radhusägare bör informeras om trädgårdarnas betydelse för den biologiska mångfalden och hur man kan medverka till att öka den. Inslag av skogsträdgårdar i kommunens olika grönområden är bra inslag för såväl den biologiska mångfalden som för Nackabornas möjlighet till såväl aktivare naturliv som tillgång till frukt och bär.

Vi behöver även arbeta med andra områden för den biologiska mångfalden, till exempel längs vägarna, där diken kan fungera som vattenrenare. Ett annat viktigt arbetsområde är att stoppa utbredningen av invasiva arter. Här krävs ett genomgripande och systematiskt arbete, byggt på vetenskaplig grund.

Skyfallsplanering

Kommunen behöver en strategi för att inte hårdgöra allt för stora områden med asfalterade ytor, utan i stället utforma exempelvis parkeringsytor med alternativa markbeläggningar. Hårdgjorda ytor utgör även problem vid större skyfall, då vattnet inte kan sjunka undan. Vi ser att kommunen behöver en tydlig skyfallsplanering.

Nybyggnation och renowing

Nacka ska vara känt som en expansiv kommun som ligger i framkant och har det mest nyskapande och klimatanpassade byggandet i landet. Vi ska ställa högre krav på byggbolagen med stärkta, konkretiserade och uppgraderade riktlinjer för hållbart byggande i Nacka kommun.

Tydliga klimatkrav ska ställas när det byggs nytt i Nacka. Fler hus ska byggas i trä, ett förnybart material som bidrar till minskad klimatpåverkan. Nybyggda hus ska ha uppvärmning utan fossilt bränsle, och Nackaborna ska kunna bli mikroproducenter av egen el genom exempelvis solceller. Vi vill att det ska vara enkelt att välja klimatsmarta lösningar, och som ett led i detta vill vi utreda byggtekniken passivhus.

Vi verkar för utbyggnad av fjärrvärme, som är en effektiv uppvärmningsform, även i villaområden, och vi vill satsa på andra enkla och billiga åtgärder som kan vidtas för att förbättra miljön. Det kan vara tilläggsisolering av vindar, värmeåtervinning från avloppsvatten, byte av fönster och tilläggsisolering av fasader. Vi ser också att berg- eller markvärmepump är ett av de bättre alternativen för uppvärmning.

Etisk och miljöanpassad upphandling

Vi anser att klimat- och hållbarhetsaspekterna måste betonas starkare vid upphandling av varor, tjänster och entreprenader inom kommunen. Detta driver på miljöteknisk utveckling och bidrar till att energieffektiva produkter får större genomslag, samtidigt som det minskar den negativa påverkan på klimat, miljö och hälsa. Dessutom ska matsvinn motverkas i all kommunalt finansierad verksamhet.

Vi vill att Nacka ska ha som mål att bli en Fairtrade-kommun.

Återvinning och återbruk

Alla ska kunna källsortera enkelt. Vi vill att fler ska få möjlighet att få avfallet hämtat nära eller vid bostaden, även i villaområden. Därutöver bör fler och attraktiva centraler med längre öppettider öppnas för återbruk och återvinning. Bättre möjlighet att bedriva olika typer av bytesmarknader bör ordnas för ökad hållbarhet genom återbruk. Verksamheten kan med fördel fungera arbetsskapande och gärna drivas av ideella föreningar.

Friska vattendrag

Sjö- och kustkommunen Nacka måste minska övergödning och försurning. Pumpstationerna i Nacka måste ses över och upprustas för att minimera utsläpp av avloppsvatten. Fler båttvättar och fler tömningsstationer för toalettavfall för fritidsbåtar behövs. Bruket av giftig bottenfärg måste minska kraftigt, helst upphöra helt och hållet.

Minska giftanvändning

Nacka bör införa giftfria förskolor och se till att kommunen även i övrigt systematiskt väljer bort skadliga kemikalier i all sin verksamhet. Vi vill att samma krav ska ställas på hållbarhet och minskad giftanvändning såväl på kommunens skolor som på skolor med privata huvudmän.

Under perioden 2022–2026 kommer Socialdemokraterna i Nacka arbeta för att:

- Ta fram en kommunal handlingsplan med konkreta och tidsatta åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna
- Definiera begreppen expansiv kommun och tillväxt ur ett hållbarhetsperspektiv
- Inrätta en särskild enhet med mandat att driva processen att uppnå målen för Parisavtalet och Agenda 2030
- Säkerställ att påverkan på miljö och klimat beaktas i kommunens beslutsfattande

- Stärka den biologiska mångfalden genom att värna exempelvis våtmarker och trädgårdsodlingar
- Öka möjligheterna till odling och sammanhållna områden med kolonilotter
- Arbeta för att hejda utbredningen av invasiva arter
- Ställa krav på klimatsmarta lösningar i allt byggande och boende
- Premiera att bygga i trä när Nacka bygger stad
- Underlätta för Nackabor att bli mikroproducenter av el
- Välja miljövänlig och hållbar byggteknik, såsom passivhus
- Verka för fossilfri uppvärmning av byggnader
- Ta större hänsyn till hållbarhet i samband med kommunala upphandlingar och i avtal med entreprenörer
- Minska matsvinnet i all kommunal verksamhet
- Nacka ska bli en Fairtrade-kommun
- Utöka tillgängligheten på återvinningscentraler för att uppmuntra källsortering
- Förbättra och säkra kvaliteten på yt- och grundvatten i Nacka
- Verka för giftfria förskolor